

Bestuurswisseling sN

11 juli 2009 - Na een aantal jaren zonder officiële secretaris te hebben gewerkt, is die functie sedert kort weer ingevuld. Per 11 juli is **GJ van Veggel** secretaris

van de stichting Nederlands. GJ van Veggel is conceptontwikkelaar, communicatieadviseur en gespreksleider. Met gevoel voor stijl en inlevingsvermogen, begeleidt hij organisaties en zelfstandigen bij hun profilering en presentatie. Na zijn studies Nederlands en marketing heeft GJ gewerkt voor kunstinstellingen, overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en creatieven in binnen- en buitenland. Hij is lid (geweest) van stichtingsbesturen en adviescommissies en de bedenker/organisator van het discussiediner De Ontmoeting.

Ook per 11 juli is **Daniël Mantione** toegetreden als gewoon bestuurslid van de stichting Nederlands. Daniël is afgestudeerd in de technische informatica in Delft en heeft al jaren vrij intensief contact met de stichting. Zijn belangstelling voor taal zat er al jong in. Hij werkt bij een producent van supercomputers. Welke taken Daniël onder zijn hoede neemt zal nog nader worden bepaald.

Kees Vermeij neemt afscheid

Al weer enige tijd geleden heeft **Kees Vermeij** zich teruggetrokken als gewoon bestuurslid. Kees was van de

Kees Vermeij (r) overhandigt de nieuwe 2400 x liever Nederlands-lijst aan Michaël Zeeman op de Jaardag in Haarlem (23 april 2005).

oprichting van de stichting af actief als bestuurslid en was in het bestuur verantwoordelijk voor de woordenlijstgroep. Ook zit Kees al van het begin af aan in de redactiecommissie van de woordenlijstgroep. De laatste jaren had hij, bij ontstentenis van een officiële secretaris, het secretariaat van de stichting op zich genomen. Kees verdwijnt niet uit de 'contreien' van de stichting, maar het bestuur van sN wil hem vast ook op deze plaats bedanken voor alle inspanningen die hij de afgelopen meer dan 10 jaar voor de stichting heeft geleverd. Het bestuur zal op gepaste wijze afscheid van dit onvergelijkbare bestuurslid nemen.

CDA wil Nederlands snel in grondwet

8 juli 2009 - Het CDA wil dat de minister van binnenlandse zaken Guusje ter Horst nu eens op de proppen komt met een voorstel om het Nederlands als bestuurs-, cultuur- en omgangstaal in de grondwet vast te leggen. Maanden geleden had ze beloofd direct zo'n voorstel in te dienen, maar Tweedekamerlid Jan Schinkelshoek van het CDA heeft nog niets gezien, aldus meldt de Telegraaf van 8 juli.

Volgens de krant heeft het Kamerlid schriftelijke vragen aan Ter Horst gesteld om haar tot meer spoed te manen. "Ik weet niet waar het wachten op is", stelde Schinkelshoek volgens het dagblad.

Bij de formatie van het kabinet in 2007 is afgesproken dat de positie van het Nederlands in de grondwet wordt verankerd. Het lijkt er op dat Ter Horst nu pas een staatscommissie aan het werk zet die zich over de grondwet gaat buigen. Schinkelshoek wil niet dat een voorstel voor een grondwettelijke verankering van het Nederlands daardoor op de lange baan wordt geschoven. Overigens is het wettelijk vastgelegd dat een grondwetswijziging pas in een volgende zittingsperiode van de Kamer definitief kan worden ingevoerd, omdat niet de huidige maar een nieuwe Staten-Generaal (Eerste plus Tweede Kamer) zich over de grondwetswijziging mag uitspreken. Voor wijziging is een tweederde meerderheid van de gezamenlijke Eerste

Inhoud

- blz 2 Linda van den Bergh ontvangt Lofprijs
- blz 4 Kamer tegen overmaat Engels op universiteit
- blz 4 Geknipt
- blz 5 Kamer bijt niet door
- blz 6 Anglowaan
- blz 6 Onderzoek uit de losse pols van Daniël Mantione.

en Tweede Kamer nodig.

De laatste grote grondwetsherziening van 1983 had een aanlooptijd van twaalf jaar. Die herziening was echter aanzienlijk ingrijpender dan de onderhavige. Naast het Nederlands zal ook de positie van het Fries in de grondwet worden vastgelegd.

Hoogleraren pleiten voor Nederlands

30 juni 2009 - 14 hoogleraren hebben in een brief aan onderwijsminister Ronald Plasterk gepleit voor een stevige positie van het Nederlands in het academisch onderwijs. Het veertiental erkent de positie van Engels als taal van de wetenschap, maar vindt daarnaast dat het wetenschappelijke, culturele en maatschappelijke belang van Nederland en alle Nederlanders gediend is met het voortbestaan van het Nederlands als voertaal van de wetenschap. De hoogleraren bepleiten bij Plasterk concrete maatregelen die een goed verankerde positie van het Nederlands op de universiteiten waarborgen. Zij verwijzen daarbij naar het KNAW-rapport Nederlands tenzij... uit 2003 en een recent artikel van akademiehoogleraar Pieter Muysken in NRC Handelsblad van 15 mei. De briefschrijvers zijn gaarne bereid met de minister te overleggen hoe een en ander gestalte zou kunnen krijgen.

Funshoppen niet nodig meer

26 mei 2009 - Kids worden weer kinderen en sale weer uitverkoop. Komend najaar komt bij Prometheus "Funshoppen in het Nederlands. Woordenlijst onnodig Engels" uit, de opvolger van de in

2005 door de stichting Nederlands in eigen beheer uitgegeven woordenlijst "2400 x liever Nederlands". Dit boek biedt ruim 11.000 vervangers voor 4500 Engelse woorden en uitdrukkingen die veel en onnodig in het Nederlands worden gebruikt. De vervangers passen bij uiteenlopende contexten en verschillende smaken. Formeel of speels, bekend of verrassend, er is altijd een geschikte vervanger te vinden. Doe onnodig Engels in de (zomer)opruiming, ga pretwinkelen in het Nederlands, is de slagzin waarmee het boek door de uitgever aan de m/v gebracht gaat worden.

Paternotte wil meer Engels in Amsterdam

30 mei 2009 - Een eerdere poging vorig jaar van D66-raadslid Jan Paternotte om Amsterdam tweetalig te maken is, helaas, gestrand, maar de hoofdstedelijke sociaal-liberaal (of liberaal-socialist) verslaat nooit. Nu vindt de Amsterdamse D66'er dat die arme toeristen ernstig onthand zijn, omdat ze te weinig in hun eigen taal aangesproken worden en moet, volgens de Telegraaf, het hoofdstedelijke openbaar vervoer tweetalig worden. Bovenbaas Asscher gaat daar aan

werken. Wethouder Asscher is niet van D66 maar van de PvdA, maar heeft al eerder laten merken weinig met het Nederlands op te hebben. En hoewel de meeste buitenlanders uit Duitssprekende landen komen moet die tweede taal Engels worden.

Inmiddels heeft de stichting Nederlands een brief naar wethouder Asscher gestuurd waarin zij vraagt de, vrijwel direct in het Amsterdamse ov ingevoerde maatregel, weer terug te draaien. Ook de stichting Taalverdediging heeft geprotesteerd bij het Amsterdamse gemeentebestuur. De stichting Nederlands denkt dat Amsterdam, nota bene de hoofdstad van Nederland, zich belachelijk maakt met de verengelsing van het openbaar vervoer en daarmee bovendien een grote groep niet-Engelstalige toeristen niet bedient. Londen heeft inmiddels een informatiesysteem in gebruik genomen waar toeristen in 17 talen inlichtingen kunnen krijgen over het Londense openbare vervoer. Overigens behoort Nederlands niet tot die 17 talen.

Linda van den Bergh blij Lofprijswinnaar

18 mei 2009 - Op maandag 18 mei heeft Lofprijswinnares Linda van den Bergh uit handen van oud-Lofprijswinnaar Thomas von der Dunk de stoffelijke blijken van dat eerbetoont in de Zwarte Doos in Eindhoven in ontvangst genomen. Linda zei bij die gelegenheid dat haar succesvolle protest tegen het gebruik van Engels bij haar eigen diploma-uitreiking niet zal bekliven. De Radboud-universiteit heeft laten weten dat de diploma-uitreiking aan afgestudeerden in de gedragswetenschap voortaan 'gewoon' weer in het Engels zal zijn, omdat het een Engelstalige opleiding betreft. Haar nieuwe 'baas', prof.dr.Wim Jochems, betoogde tijdens het [minisymposium \(zie foto's\)](#) dat was georganiseerd rond de prijsuitreiking, dat er in Nederland nauwelijks gedegen onderzoek is gedaan naar de effecten van het verengelsen van de Nederlandse universiteiten. Het invoeren van het Engels als lestaal wordt volgens onderwijskundige Jochems dan ook voornamelijk onderbouwd door vage stellingen. SN-bestuurslid Jan Roukens betoogde dat de Nederlandse universiteiten wat het gebruik van het Engels in Europa ver aan kop gaan. Volgens een vrij recent onderzoek van de ACA te Brussel (Academic Cooperation Association; een organisatie die de internationalisering van de academia voorstaat), wordt zo'n 25% van al het onderwijs in het Nederlandse hoger onderwijs, dat is inclusief het hbo, in

het Engels gegeven. Nummer twee op die ranglijst, Finland, komt nog niet tot de helft. In Zuid-Europa wordt Engels nauwelijks in het universitair onderwijs als lestaal gebruikt. Volgens het sN-bestuurslid onderbouwt deze studie allerminst de in Nederland vaak gehoorde stelling dat verengelsing van het universitair onderwijs extra buitenlandse studenten aantrekt.

Ook Thomas von der Dunk, het vorig jaar winnaar van de Lofprij, hekelde in [zijn bijdrage](#) de gebrekkige argumentatie van de Nederlandse onderwijsbestuurders. Het gebruik van het Engels heeft niet zozeer wetenschappelijke als wel bedrijfseconomische gronden, vindt hij. Het is volgens Von der Dunk een utopie te denken dat het Nederlandse Engels briljante studenten naar Nederland zal lokken. Nederlandse universiteitsbestuurders halen, ondanks verhalen over bijspijkercurssussen Nederlands voor studenten, hun neus op voor de landstaal, zo stelt de publicist vast.

Linda van den Bergh kreeg de prijs omdat ze vorig jaar, samen met collega-afstudeerders, protesteerde tegen het taalgebruik van de afstudeerceremonie aan de Radboud-universiteit in Nijmegen. Bij de ceremonie zou in het Engels gesproken worden en Linda van den Bergh vond dat ongepast, mede ook gezien het feit dat vele familieleden, vrienden en kennissen deze bijeenkomst ter gelegenheid van de afronding van een studie aan een Nederlandse universiteit plegen bij te wonen. Linda, tegenwoordig werkzaam bij de **Eindhoven School of Education**, bleef in de verkiezing de Vlaamse radiopresentator Fred Brouwers voor. Als derde eindigde het ministerie van economische zaken, enkele jaren eerder nog winnaar van de Sofprij 2006. De bezoekers van de webstek van de stichting Nederlands konden kiezen uit negen kandidaten die in de loop van 2008 door de schrijfgroep van sN waren uitverkozen tot Lof van de maand.

In het eerste jaar dat de Lofprij werd uitgereikt (2004) was die voor de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Het vorig jaar ging de Lofprij naar Thomas von der Dunk. Eerdere winnaars waren Gerrit Komrij en de ChristenUnie.

Plasterk houdt zich stil en sust

Sofprijswinnaar Plasterk heeft tot nu toe niet gereageerd op het, herhaalde, verzoek om de Sofprij 2008 in ontvangst te nemen. Ronald Plasterk krijgt de Sofprij der Nederlandse taal van 2008 voor zijn weigering de Nederlandse universiteiten te houden aan de taalclausule in de wet op het hoger en wetenschappelijk onderwijs, die stelt dat Nederlands de voertaal is op

de universiteiten. Plasterk was, ter voorbereiding van een, onder meer, door sN georganiseerd congres in Brussel, door de stichting Nederlands uitgenodigd de Nederlandse universiteiten te herinneren aan hun wettelijke taalplicht. Ondanks dat grote delen van het

universitaire onderwijs niet meer in het Nederlands gegeven worden, vond de onderwijsminister dat die universiteiten niets verkeerd doen en dat de positie van het Nederlands aan de Nederlandse universiteiten voldoende gewaarborgd is.

De bewindsman kwam eind 2008 bovendien negatief in het nieuws door een bericht in de Telegraaf waarin gesteld werd dat Plasterk basisscholen wil laten experimenteren met lessen in het Engels; een idee dat is opgeworpen door de Nederlandse Onderwijsraad. Plasterk stelt in reactie op de brief van de stichting Nederlands over deze kwestie dat hij in reactie op het advies van de Onderwijsraad een het aantal scholen voor primair onderwijs wil verhogen dat vroeg vreemdetalenonderwijs mag aanbieden. Dat zijn er nu 168. Dan gaat het naast Engels ook om Spaans, Frans en Duits. Daarnaast wil Plasterk een klein aantal scholen laten experimenteren met Engels als deelvoertaal voor maximaal 15% van de lestijd. Uiteraard, gaat de minister in zijn reactie verder, laat ik de effecten van dit experiment onderzoeken. De minister hoopt met dat antwoord de bezorgdheid van de stichting Nederlands over de door de Onderwijsraad voorgestelde verdringing van het Nederlands in het basisonderwijs te hebben weggenomen. Verre van dat.

Inmiddels is er in de rechtszaak van de stichting Taalverdediging tegen de Rotterdamse basisschoolstichting BOOR (zie ook artikel Daniël Mantione op blz 6) over het gebruik van het Engels als lestaal, die nu al jaren loopt, nog steeds geen uitspraak. Volgens het jongste nieuwsbulletin van de commissie cultureel verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN; april/mei/juni 2009) stelde staatssecretaris Sharon Dijksma (PvdA), verantwoordelijk voor het basisonderwijs, bij een recent debat in de Tweede Kamer, dat het Nederlands niet onder druk staat in het primair onderwijs. Dijksma staat overigens niet bekend als bijzondere liefhebber van het Nederlands.

Felle strijd

In de felle strijd om de Sofprij werd tweede, op geringe afstand van Plasterk, de nieuwe Vlaamse zender MNM gewonnen, die bij zijn introductie en naamgeving overdadig gebruik maakt van Engels. Derde werd de Nederlandse Onderwijsraad, die de Nederlandse onderwijsminister het advies gaf basisschoolleerlingen in Nederland al vroegtijdig lessen in het Engels te gaan geven.

Het vorig jaar ging de Sofprij naar de Nederlandse minister-president Jan-Peter Balkenende, die de prijs overigens niet in ontvangst wenste te nemen. Eerdere winnaars van de Sofprij der Nederlandse taal waren, onder meer, het ministerie van economische zaken, Karla Peijs en Neelie Kroes. Ook de laatste twee weigerden de prijs in ontvangst te nemen. Minister Van der Hoeven nam, als vertegenwoordiger van het ministerie van economische zaken, de Sofprij 2006 wél in ontvangst. De Sofprij is door sN nadrukkelijk bedoeld als aanmoedigingsprijs: Let op uw taal.

[Bekijk uitzending EenVandaag](#)

Geld gevraagd

De stichting Nederlands heeft voor haar acties geld nodig en vraagt daarom om de geldelijke steun van begunstigers. De stichting heeft geen suikeroompjes of gulle geldschietters. We zijn dus afhankelijk van wat donateurs ons schenken. Maak een bijdrage over op het banknummer van de stichting: **ING-bank 8208521**

Er bestaat ook de mogelijkheid om via de stichting GeefGratis je/Uw bijdrage elektronisch over te maken. Die stichting rekent daar overigens wel provisie voor in een aantal gevallen (maximaal 10% voor betaling via iDeal, bijvoorbeeld). We hopen binnenkort een eigen betaalkoppeling op de stek te kunnen zetten.

De GeefGratis koppeling is:

https://www.vallegoededoelen.nl/donatiemodule.php?gd=2258&taal=nl_NL&projectcode=Bijdragen

Kamer tegen overmaat Engels op universiteit

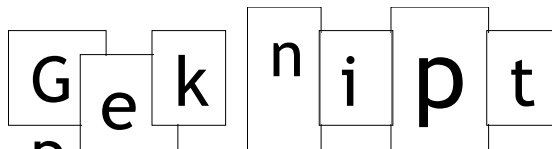
8 april 2009 - Tijdens een discussie over vreemde talen in het onderwijs hebben de fracties van CDA, SP en PVV, samen de helft van de Tweede Kamer, zich kritisch uitgelaten over de verengelsing van het hoger onderwijs, zo meldt NRC Handelsblad. Het CDA heeft begrip voor Engelstalige masters (tweede tweefaseopleiding) op technische of landbouwuniversiteiten, maar vraagt zich af of masteropleidingen Nederlands recht ook in het Engels moeten. De SP is niet enthousiast over het fenomeen dat studenten soms geen Nederlandstalige master meer kunnen kiezen. De PVV vreest dat het Nederlands in het hoger onderwijs verwordt tot een boerendialect, aldus meldt NRC Handelsblad.

De verengelsing van het hoger onderwijs is de laatste jaren sterk toegenomen. Zo zijn alle 46 tweedefaseopleidingen van de Universiteit Maastricht in het Engels, op Nederlands recht na. Aan de Universiteit van Amsterdam worden 105 van de 170 tweedefaseopleidingen in het Engels gegeven. In Utrecht zijn dat er 89 van de 196.

Boris van der Ham van D66 vindt het geen enkel probleem dat steeds meer opleidingen in het Engels zijn, gezien het buitenlands toptalent dat Nederland hiermee kan strikken. De krant meldt niet op welke toptalenten Van der Ham doelt. Volgens het artikel vinden de PvdA en de VVD dat ook op andere schooltypen meer aan Engels gedaan moet worden. Een vak als aardrijkskunde zou volgens deze partijen op de basisschool best in het Engels gegeven mogen worden. VVD-Kamerlid Ineke Dezentjé Hamming wil dat er, vanwege de matige resultaten met Engelse les op de basisschool, speciale vakdocenten worden aangetrokken. De drie eerder genoemde partijen zijn mordicus tegen een grotere plaats voor Engels op de basisschool. Zij vrezen dat de aandacht voor Engels ten koste zal gaan van de basisvaardigheden Nederlands en rekenen.

Ook de commissie Dijsselbloem, die vorig jaar de recente vernieuwingen in het Nederlandse onderwijs doorlichtte, stelde in haar advies dat het basisonderwijs

zich vooral op die basisvaardigheden moet concentreren. Met die adviezen is, overigens, tot op heden weinig gedaan. Vlak na het uitkomen van het rapport van de Kamercommissie, kwam de Nederlandse Onderwijsraad al weer met een advies om op de basisschool al in groep 3 en 4 te beginnen met lessen in het Engels.

De Ingenieur van 10 april 2009 zegt onderzoeker Don Tang, die al 13 jaar in Nederland is: "In Frankrijk heb je weinig contact met mensen, omdat niet iedereen Engels spreekt. Een voordeel daarvan is dat ik wel snel Frans leerde. Dat is weer een nadeel van Nederland: niets dwingt me de taal te leren, want iedereen spreekt Engels."

"Engels moet geen strooigoed worden waarmee journalisten hun wereldwijsheid etaleren. We gaan er scherper op letten. Daar is geen woord Frans bij." NRC Handelsblad-hoofdredacteur Brigit Donker in reactie op een lezerklacht over het overmatig gebruik van Engels in dat blad op 18 januari 2009

Gehoord op de STER op radio 2 (Nederland: "Performer is een line tool van de ArboUnie, waarmee we de gezondheid van onze medewerkers kunnen bijhouden."

"Dokters moeten zich in hun moedertaal kunnen uitdrukken." In Cicero van het Leids Universitair Centrum over een discussie over de (on)zin van Engels in de bachelorsfase van de geneeskunde-opleiding. Voor de discussie vond 25% dat onzin. Na de discussie 33%.

"Fast Start Award voor SideWing." Kop in Technisch Weekblad van 13 december 2008

"Do the check op maagzuur.nl". STER radio 2.

"Meet the Press", meldt NRC Handelsblad sedert enkele maanden in advertentietjes op de voorpagina.

Uit de jongste nieuwsbrief van de stichting Taalverdediging (nr 2, 11de jaargang):

OPROEP VOOR PROTESTDEMONSTRATIE!

Op 31 augustus zal het academisch jaar van de universiteit van Groningen voor de tweede keer achtereen in het Engels geopend worden. De reden is dat het universiteitsbestuur naar buiten wil brengen hoe internationaal de onderwijsinstelling wel niet is. Aangezien er van hogerhand (het ministerie van Onderwijs) nu eenmaal niet tegen dit soort uitwassen wordt opgetreden, (minister-president Balkenende opende zelf twee jaar geleden het academisch jaar van de universiteit van Wageningen in het Engels), vindt Taalverdediging het noodzakelijk dat er maar eens in het openbaar tegen deze aantasting van onze taal moet worden geprotesteerd. We zijn van plan voor de deur van het academiegebouw met een spandoek aanwezig te zijn en vlugschriften aan de bezoekers van de openingsbijeenkomst uit te delen. Verder zullen we de pers en de televisie- en radiozenders van ons protest op de hoogte stellen, in de verwachting dat ze er aandacht aan zullen besteden. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat er een flink aantal taalverdedigers aan het protest deel zullen nemen. Daarom roepen we iedereen die in staat is om op maandag 31 augustus naar Groningen te komen op, zich te melden bij de redactie van deze Nieuwsbrief (zie colofon). Het protest wordt bij de bevoegde instanties van de stad Groningen aangemeld en we zullen er een waardige demonstratie van maken. Degenen die wel willen komen maar moeilijkheden met het vervoer hebben, gelieven dit aan ons kenbaar te maken. Dan kunnen we proberen het een of ander te regelen. De protestdemonstratie zal om ongeveer 15 uur beginnen. Zeg het voort!

Nieuwe Navo-chef praat Deens

8 april 2009 - De nieuwe NAVO-chef Anders Fogh Rasmussen is zijn nieuwe baan begonnen met een op een persconferentie in het Deens afgelegde verklaring, zo meldt het AD. Pas na deze onvertaalde verklaring beantwoordde de

Deense ex-premier enkele vragen in het Engels over de aanwezigheid van Deense troepen in diverse moslimlanden. Rasmussen was voor NAVO-land Turkije minder geschikt voor de functie van secretaris-generaal vanwege zijn weigering spotprenten te verbieden waarin de profeet Mohammed op de hak genomen werd.

Franse senator bezorgd over meertaligheid EU

2 maart 2009 - De Franse senator Hubert Haenel is bezorgd over de steeds grotere dominantie van het Engels in de communicatie in de Europese Unie. Hij heeft een motie ontworpen voor de Franse senaat, waarin wordt aangedrongen om vast te houden aan de meertaligheid in Europa.

Haenel constateert dat steeds vaker documenten van de Europese commissie louter in het Engels verschijnen. Voortgangsrapporten over kandidaat-lidstaten als Kroatië en Macedonië zijn in het Engels en ook een rapport over EU-agentschappen ("Bodies set up by the Communities and having legal personality") van mei vorig jaar verscheen alleen in het Engels. Eerder vorig jaar had ook de Duitse Bondsdag al geklaagd dat EU-rapporten over, onder veel meer, Kosovo, waar Duitsland militaire en politieke ondersteuning verleent, slechts in het Engels beschikbaar zijn.

Kamer bijt niet door

De Tweede Kamer heeft enkele moties verworpen die het Engels op de basisschool zouden moeten terugdringen, zo meldt de jongste uitgave van de stichting Taalverdediging. TV stelt dat met name de verwerping van motie 106 van de PVV het de stichting lastiger maakt om het proces tegen BOOR (Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam) met succes af te sluiten. BOOR volgens de stichting de wet overtreedt door een deel van de lessen in het Engels te geven. Taalverdediging stelde dat door misleiding van staatssecretaris Sharon Dijksma die motie werd verworpen. Dijksma stelde in de Kamer dat de proef met vroegtijdige onderdompeling in het Engels niet te vergelijken was met het Early Bird-project van tweetalig onderwijs. In dat project zou het onderwijs geheel in het Nederlands zijn. TV heeft er echter alle vertrouwen in dat ook na deze tegenvaller BOOR bakzeil zal moeten halen.

Uit nieuwsbrief TV zomer 2009:

De moties

Motie 160 van mevrouw Smits (SP):

"De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende dat een kwart van de leerlingen in het basisonderwijs een taalachterstand heeft van twee jaar; van mening dat de prioriteit in het basisonderwijs moet liggen op het leren van de Nederlandse taal; verzoekt de regering geen experimenten mogelijk te maken met Engels als deelvoertaal, en gaat over tot de orde van de dag."

Voor: SP, PVV en Partij voor de Dieren.

Tegen: CDA, PvdA, VVD, GroenLinks, ChristenUnie, D66, SGP en lid Verdonk.

Motie 156 van de heer Bosma (PVV):

"De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat in Rotterdam scholen van de BOOR maar liefst 15% van hun tijd les gaan geven in het Engels; overwegende dat hiermee de positie van het Nederlands wordt uitgehold in het onderwijs en daarmee in de samenleving; overwegende dat de scholen van de BOOR hiermee de Wet op het Primair Onderwijs overtreden, in het bijzonder het artikel 9, lid 8, dat luidt: "Het onderwijs wordt gegeven in het Nederlands"; verzoekt de regering, dit zogenaamde experiment in Rotterdam, waarbij basisscholieren tweetalig onderwijs ondergaan, tegen te gaan, en gaat over tot de orde van de dag."

Voor: SP, PVV en ChristenUnie.

Tegen: CDA, PvdA, VVD, GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren, SGP en lid Verdonk.

Motie 159 van de heer J.J. van Dijk (CDA):

"De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende dat het kabinet terecht de toprioriteit legt bij verhoging van de kwaliteit van het Nederlands en rekenen in het primair onderwijs; overwegende dat het kabinet de conclusies van het onderzoeksrapport van de Rijksuniversiteit Groningen uit 2005 nader wil onderbouwen door een experiment; overwegende dat er zorgen bestaan over de gevolgen voor minder sterke leerlingen in het primair onderwijs als gebruik wordt gemaakt van de onderdompelingsmethode voor het aanleren van een vreemde taal; overwegende dat de Kamer meent dat de uitkomsten van dit experiment eerst beschikbaar moeten zijn voordat scholen op grote schaal de onderdompelingsmethode zouden mogen toepassen; verzoekt de regering om het experiment met maximaal 30 scholen te laten plaatsvinden voor een periode van drie jaar en bij de evaluatie vooral aandacht te besteden aan de gevolgen van deze methode voor de minder sterke leerlingen (lager dan het havo-niveau) voor de kennis van de vreemde taal, het niveau van het Nederlands en de resultaten van de andere vakken, en gaat over tot de orde van de dag."

Voor: CDA, PVV, GroenLinks, Partij voor de Dieren en SGP.

Tegen: PvdA, SP, VVD, ChristenUnie, en lid Verdonk.

zodat al deze drie moties zijn verworpen.

Donateur worden?

Vanaf € 15,- per jaar kunt u donateur van de stichting worden. U ontvangt dan zo'n drie maal per jaar de Nieuwsbrief, bovendien maakt U daarmee de acties van sN ook financieel mogelijk.

Actief meedoen?

- Meedoen aan de elektronische schrijfgroep;
- Meedoen aan (plaatselijke of landelijke) publieke acties;
- Plaatselijk of landelijk propaganda maken.

SN gaat 'domme toerist' helpen

De stichting Nederlands gaat in samenwerking met Eric Coolen van het Haarlemse Ampzinggenootschap een pamflet maken voor de domme toerist in Amsterdam. Zoals elders gemeld wordt het openbaar vervoer in Amsterdam tweetalig. Initiatiefnemer D66-raadslid Jan Paternotte acht de Engelstalige toerist te dom om het Nederlands te leren. Een belediging voor die Engelstalige toerist die niet in staat wordt geacht een paar woorden Nederlands te begrijpen. Tevens wil de stichting met het pamflet de niet-Engelstalige toeristen in Amsterdams - de meerderheid, met de Duits-sprekenden als grootste groep daaronder - een hart onder de riem steken. Zij blijken wel hun weg te kunnen vinden in dat gigantische Amsterdam zonder opdringerige taalhelp van de Amsterdamse gemeente-bestuurders.

AngloWaan

De stichting Taalverdediging is al jaren bezig die mallotige *Plastic Heroes* de wereld uit te helpen. Dat zijn afvalbakken voor het inzamelen van kunststof. TV stelde KunststofKanjers voor, maar dat is ze niet gelukt. Nu lijkt het er op dat Amsterdam en Rotterdam dit in verschillende opzichten malle project de nek gaan omdraaien. De twee steden willen niet aan *de Heroes*.

Het bestaat al weer een paar jaar *Serious Request*, het goedmakertje van radio 3 in Nederland. Engels is *cool*, weet je. Maar zelfs die brave NCRV doet mee. Sedert enige tijd is er het NCRV-programma *Family Matters*. Nederlandse namen voor programma's worden steeds zeldzamer.

De *valleys* doen het goed in het uiterst vlakke Nederland dat nooit te beroerd is om dingen klakkeloos uit de 'beste democratie ter wereld' over te nemen. Groningen heeft zijn *Energy Valley*, in Limburg schijnen ze een *Solar Valley* compleet met *Solar Academy* te hebben en we waren nog niet vergeten dat Nijmegen onder aanvoering van Guusje ter Horst - tegenwoordig minister, maar toen nog burgemeester - een *Health Valley* heeft. Rotterdam kon niet achterblijven. In *Technologiekrant* van eind vorig jaar blijkt de *Rotterdam Climate Campus* de *Clean Tech Delta* van Europa en de *Silicon Valley* van de Lage Landen worden. Bruisend van gestolen ideeën, die gemeente-bestuurders.

In Utrecht weten ze ook van anglowaan. De Nederlandse stad steunt en zucht onder de kredietcrisis en dus moesten de handen maar eens, heel afgezaagd, ineens geslagen worden (nee, niet die handen). En dus stelden onlangs burgemeester Aleid Wolfsen en wethouder Floris de Gelder de *Utrecht Development Board* in. Aleid is de burgemeester die eerder een lokale huis-aan-huis-krant intimideerde om een hem onwelgevallig stukje uit die krant te houden. De man werkt driftig door aan zijn goede imago

De ING-bank heeft niet alleen de Postbank om zeep geholpen, maar is ook bezig het Nederlands de wereld uit te werken plaatst deze door de overheid overeind gehouden bank in NRC Handelsblad paginagrote advertenties met de kreet "*The bottomline is...*". Alles bij elkaar denk ik dat het een heel foute investering is geweest van de Nederlandse regering. Het is nu tijd om over te stappen...

VKbanen, de banendienst van de Volkskrant, wil ook niet achterblijven: *Update yourself*, roept VKbanen in de Volkskrant naar baanzoekers, en zorg dat je toekomstige werkgever de nieuwste *version* van je heeft.

In de Beurs van Berlage in Amsterdam loopt momenteel een tentoonstelling: *The Complete Rembrandt*. Ja, die arme toeristen zouden toch danig in de war raken van dat woordje 'de'.

Na JC en Richard Krajicek schijnt nu ook de Nederlandse toneelspeler Peter Faber een eigen *foundation* te hebben. Verder best een aardige man, die Peter Faber.

Zwakheden in onderzoek naar Engels op basisschool

Daniël Mantione

In de discussie rond het les krijgen van onderwijs in een vreemde taal wordt onderzoek van Sienke Goorhuis-Brouwer en Kees de Bot, dat poogt vast te stellen of bij kinderen die les hebben gekregen op een tweetalige school effecten zijn waar te nemen op de Nederlandse taalvaardigheid, regelmatig aangehaald. Het Europees platform, stimulator van tweetalig onderwijs doet dat en ook de Onderwijsraad haalde in haar advies "Vreemde Talen in het Onderwijs" de studie op verscheidene plaatsen aan om het advies te onderbouwen. In de Nederlandse politiek wordt dit onderzoek inmiddels in de debatten genoemd. Dit onderzoek bevat echter een aantal zwakheden. Met onderstaand artikel wil ik de uitgevoerde test bekijken en kijken hoe op basis van de testresultaten naar de conclusies wordt toegewerkt.

Early Bird

Op Rotterdamse basisscholen wordt in het kader van het Early Bird-project onderwijs gegeven met behulp van een zogeheten onderdompelingsmethode. De exacte vorm verschilt per school, maar het kan verdeeld worden in twee varianten, "vroeg Engels" met start in de onderbouw en "versterkt Engels", met start in de bovenbouw¹. Bij "vroeg Engels" krijgen de kinderen in de kleuterklassen, groep 1 en 2 enkele uren per week in een Engelstalige omgeving les. Het Engels wordt hier geïntroduceerd door de kinderen Engelstalige liedjes te laten zingen of bepaalde groepsonderwerpen in de Engelse taal te geven.

1) Zie schoolfolder Early Bird.

<http://www.earlybirdie.nl/file.php/1/EB%2008%20schoolfolderV8.pdf>

Ook de gymles wordt genoemd onder de lessen waarbij de voertaal Engels is.

Bij "versterkt Engels" worden uren die scholen vrij te besteden hebben aan Engels besteed, tevens worden vakken als aardrijkskunde en geschiedenis in het Engels gegeven. Ook wordt de vakinhoud aangepast, zo wordt in plaats van de Tachtigjarige Oorlog bijvoorbeeld het Chinese Rijk behandeld.² Het onderwijs wordt hier gegeven door een moedertaalspreker van de Engelse taal, waarbij de beheersing van de Nederlandse taal door deze docent slechts "gewenst" en niet verplicht is³. Het Early Bird-project is een project van Stichting BOOR en wordt uitgevoerd op scholen die onder BOOR vallen. Daarnaast hebben zich inmiddels vele scholen buiten de regio Rotterdam bij Early Bird aangesloten en zij geven les volgens dezelfde methode.⁴

De Reynell-test

De Reynell-test is een door de Amerikaan Joan Reynell in de jaren '70 en '80 ontwikkelde taalttest. Reynell zocht naar een methode om taalstoornissen bij gehandicapte kinderen vast te stellen. Een belangrijk kenmerk van de Reynell-test is dat Reynell onderscheid probeerde te maken tussen cognitieve gebreken, wat zou betekenen dat het geestelijk gehandicapte kind voor de cognitieve aspecten behandeld diende te worden, en taalgebreken, wat betekende dat het kind voor een taalstoornis behandeld diende te worden. Reynell maakte tevens scherp onderscheid tussen taalbegrip en taalproductie; hij ontwikkelde de test zo dat een gebrek van het kind in taalbegrip zo min mogelijk leidde tot een slechte score bij taalproductie en omgekeerd.

Er zijn verschillende pogingen geweest de Reynell-testen aan te passen voor de Nederlandse situatie. Relevant in deze is het project dat in de jaren '90 werd uitgevoerd in Groningen. In dit project werd het gedeelte taalbegrip geschikt bevonden voor de Nederlandse situatie, het deel taalproductie niet. Dit deel werd sterk herbewerkt. Het taalbegripsdeel werd de "Reynell-test voor Taalbegrip" gedoopt, dit om aan te geven dat het in principe de oorspronkelijke test was. Het deel voor taalproductie werd de "Slichting-test voor Taalproductie" gedoopt, dit om aan te geven dat dit niet meer de oorspronkelijke Reynell-test was.^{5 6}

2) Zie antwoord op veelgestelde vraag:

<http://www.earlybirdie.nl/index.php?id=77>

3) Zie bijv. vereisten in baanaanbod Early Bird:

http://www.earlybirdie.nl/Vacatures/145/EarlyBird_is_looking_for_qualified_primary_school_teachers

4) Zie lijst deelnemende niet-BOOR scholen:

http://www.earlybirdie.nl/EarlyBird_Nederland/index.php?id=42

5) Joan Reynell & R. M. C. Huntley. "New Scales for the Assessment of Language Development in Young Children", <http://ldx.sagepub.com/cgi/content/abstract/4/10/549>, Journal of Learning Disabilities, Vol. 4, No. 10, 549-557 (1971)

6) M.C.M. van Eldik, "Meten van taalbegrip en taalproductie": constructie, normering en validering van de Reynell Test voor taalbegrip en de Schlichting Test voor taalproductie", ISBN 90-

De Reynell-test voor Taalbegrip is dus een test die alleen maar test of een kind taal begrijpt en wel gesproken taal. Bij deze test wordt het kind een aantal speelse voorwerpen getoond, waarbij de testafnemer het kind een aantal vragen over de voorwerpen stelt en het kind opdrachten met betrekking tot de voorwerpen geeft.⁷

Het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door professor Sieneke Goorhuis-Brouwer, werkzaam op de afdeling KNO/Communicatieve stoornissen bij kinderen van het Universitair Medisch Centrum Groningen, en professor Kees de Bot, hoogleraar toegepaste taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zij hebben bij kinderen die het Early Bird-project ondergaan de "Reynell-test voor Taalbegrip" laten afnemen en ze bediscussiëren de resultaten in hun onderzoek.

Van belang is hier te realiseren wat er getest wordt. Het gaat hier om een test ontwikkeld om kinderen met een geestelijke handicap te filteren, waarbij alleen getest wordt of het kind vragen en opdrachten uitgesproken door de testafnemer begrijpt. Totaal niet gemeten wordt de woordenschat van de kinderen, de grammatica die mogelijk in hun spraakgebruik door het Engels wordt beïnvloed. Of de test ook geschikt is om te bepalen of het Nederlands van de kinderen negatief beïnvloed wordt is onbekend en de auteurs bediscussiëren dit ook niet. Meer in het algemeen wordt op geen enkele wijze bediscussieerd wat de Reynell-test meet en waarom deze test gekozen is. Mogelijk gebruikt Goorhuis-Brouwer deze test regelmatig in haar dagelijkse beroepspraktijk om communicatieve stoornissen bij haar patiënten te detecteren.

Wat direct opvalt is het lage aantal kinderen dat in de steekproef getest is. Er zijn slechts 88 leerlingen getest, waarvan er een jaar later nog maar 36 opnieuw getest konden worden. De auteurs hebben hun gegevensverzameling op ruis getoetst en de resultaten van één leerling uit het onderzoek verwijderd.

De onderzoekers vinden een score van 106,43 voor de eerste peiling en 106,63 voor de tweede peiling. Zij toetsen vervolgens volgens een statistische methode of dit verschil significant is. Merkwaardig is dat de auteurs geheel niet door lijken te hebben dat zij een erg kleine gegevensverzameling hebben, de lezer die begrijpt wat een T-toets doet is dan ook in het geheel niet verbaasd dat deze toets zegt dat een dergelijk miniem verschil bij een zo kleine gegevensverzameling niet significant is. Maar in ieder geval geeft de computer van de auteurs hun een statistische onderbouwing dat er in hoge mate van waarschijnlijkheid geen sprake is van verbetering van de resultaten.

De onderzoekers laten vervolgens een grafiek zien van leerlingen die vooruit dan wel achteruit gingen en concluderen dat kinderen die aanvankelijk slecht scoren niet meer te lijden hebben onder het vreemdtalige onderwijs dan kinderen met een hoge score. Dit is een interessante uitspraak gezien de veel gehoorde vrees dat een vreemde

71000-75-3

7) Zie <http://www.pearson-nl.com/producten/118-reynell-reynell-test-voor-taalbegrip.html>

taal als voertaal in het onderwijs slecht zou zijn voor zwakke leerlingen. De auteurs lijken de significantie hiervan te beseffen, want zij herhalen dit in de conclusies van het artikel. Hierom, plus het feit de auteurs bedreven zijn in het uitvoeren van statistische toetsen, is het uitermate merkwaardig dat zij deze bewering niet statistisch getoetst hebben. Het is gezien de beperkte omvang van de gegevensverzameling niet onwaarschijnlijk dat een statistische toets zal aanwijzen dat de betreffende uitspraak niet op basis van de gegevens gedaan kan worden. Omdat de auteurs hun gegevensverzameling niet gepubliceerd hebben is het onmogelijk dit nader te onderzoeken. We dienen er van uit te gaan dat hier een methodische fout in het onderzoek kan zitten; zelfs als de auteurs van mening waren dat zij deze bewering op basis van de gegevens konden doen, hadden de auteurs op zijn minst moeten beargumenteren waarom zij hier geen statistische toets toegepast hebben.

Vervolgens bediscussiëren de auteurs dat er geen verschillen zijn gevonden voor jongens en meisjes en onderbouwen dit met een statistische methode. Hierbij kan wederom weer de kritische opmerking gemaakt worden dat de hoeveelheid gegevens te klein is om een verschil te vinden, maar in tegenstelling tot de iets hogere score bij de eerste en tweede meting die niet significant bleek, wordt er hier een duidelijke bewering gedaan; men beweert dat omdat de statistische toets beweert dat er geen significante verschillen zijn, er geen significant verschil bestaat. Dit is het onjuist toepassen van de statistiek.

In het algemeen geldt dat het feit dat iets aangetoond kan worden niet betekent dat het er niet is. In dit geval geeft de T-toets aan dat het gemeten verschil niet significant is, dat kan inderdaad betekenen dat het verschil er niet is, maar ook dat het aantal gegevens te klein is om het verschil aan te tonen en de auteurs hebben nu juist een zeer klein aantal gegevens. Vervolgens vergelijken de auteurs de verschillende scholen en vinden een wel significant verschil. Blijkbaar is er een relatief grote variantie tussen scholen. Tot slot bekijken de onderzoekers de resultaten van leerlingen waarbij het Nederlands niet de huistaal is. Zij concluderen op basis van T-toetsen dat er in sommige gevallen significante verschillen bestaan, maar dat deze wel minder worden in het tweede jaar.

Oordeel

Intuitief gezien zou ik bij kinderen die van een Engelstalige leerkracht les krijgen wel verwachten dat zij vragen en opdrachten in het Nederlands begrijpen, immers er zijn genoeg mensen in hun omgeving die Nederlands met hen praten. Wel zou ik een achterstand in woordenschat verwachten, immers het aantal woorden dat kinderen op jonge leeftijd kennen is beperkt en de school is een belangrijke dagelijkse activiteit waar woorden geleerd worden, indien minder schooltijd Nederlandstalig is verwacht ik dat minder woorden opgedaan worden. Bovendien zou ik verwachten dat een dergelijk kind sneller een Engelse zinsbouw zou aannemen en de talen soms door elkaar

zou halen.

Het Groningse onderzoek test kinderen precies op dat punt waar ik de minste problemen zou verwachten, namelijk het begrijpen van in het Nederlands gestelde vragen en opdrachten. De onderzoekers testen dat met een methode die niet voor dit doel ontwikkeld is. Wat is het gevolg als je een methode om geestelijk gehandicapte kinderen te toetsen toepast op gezonde kinderen? Misschien is de uitkomst wel dat ze gezond zijn?

Hoewel ik niet wil beweren dat de Reynell-methode per definitie onbruikbaar is in deze omstandigheid, is het de auteurs aan te rekenen dat zij dit niet bediscussiëren. Het onderzoek zelf is methodisch grotendeels goed uitgevoerd. De gegevens zijn onderzocht en ontdaan van ruis en zijn met statistische methoden getoetst. Wel is er grond om stevige kritiek uit te oefenen op het ontbreken van belangrijke toetsen en het verkeerd toepassen van de statistiek.

De conclusies die de twee onderzoekers trekken kunnen, op basis van wat er nu werkelijk getest is, alsmede de statistische resultaten die de onderzoekers vinden, niet getrokken worden. Met name de conclusie dat kinderen die VVTO krijgen niet in hun Nederlandse taalontwikkeling gestoord worden is veel te algemeen en sluit te weinig aan bij hetgeen getest is.

Aanbevelingen

Inhoudelijk is aan te bevelen dat een grotere groep kinderen getest wordt zodat het eenvoudiger wordt conclusies aan dergelijk onderzoek te vinden, de statistische toetsen zullen dan sneller aangeven of een waargenomen verschil significant is. Indien een toets aangeeft dat een klein verschil niet significant is kan met groter vertrouwen worden uitgesproken dat een verschil waarschijnlijk niet bestaat.

De gebruikte test dient beter toegespitst te zijn op het vinden van invloeden op het Nederlands van de kinderen. In ieder geval dient de woordenschat en taalvaardigheid getest te worden en dient gemeten te worden of Engelse woorden of zinsbouw gebruikt worden door het kind in situaties waar Nederlands gesproken wordt.

Overigens blijkt uit onderzoeken dat het krijgen van onderwijs in een andere taal nadelig is voor het Nederlands dan wel het onderwijs zelf.^{8 9} Het voornaamste gebrek in de kennis is of de aantasting van het Nederlands ook op het gebied van basisonderwijs plaatsvindt, niet zozeer of onderwijs krijgen in een vreemde taal nadelige gevolgen heeft.

Er bestaat een Nederlands spreekwoord "Nooit hoort men wijzen hun eigen prijzen". Toch is dat wat ik de onderzoekers hier hoor doen. Sieneke Goorhuis-Brouwer is één van de initiatiefnemers van het Early Bird-project.¹⁰ Zij heeft dan ook direct belang bij onderzoeksresultaten die

8) Zie <http://www.pearson-nl.com/producten/118-reynell-reynell-test-voor-taalbegrip.html>

9) M. Govers, "Wij misbegrijpen elkaar", maandblad Onze Taal januari 2009

10) K. Kroon, "Internationalisering niet goed voor onderwijs", TUDelta 2 december 1998

niet nadelig zijn voor haar project. Het verdient dan ook aanbeveling dat toekomstig onderzoek naar het Early Bird-project uitgevoerd zal worden door onafhankelijke onderzoekers.

Literatuur:

- 1) S. Goorhuis-Brouwer & C.L.J. de Bot, "De ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid van kleuters met vroeg vreemde-taal onderwijs".
- 2) Zie schoolfolder Early Bird.
<http://www.earlybirdie.nl/file.php/1/EB%2008%20schoolfolderV8.pdf>
- 3) Zie antwoord op veelgestelde vraag:
<http://www.earlybirdie.nl/index.php?id=77>
- 4) Zie bijv. vereisten in baanaanbod Early Bird:
http://www.earlybirdie.nl/Vacatures/145/EarlyBird_is_looking_for_qualified_primary_school_teachers
- 5) Zie lijst deelnemende niet-BOOR scholen:
http://www.earlybirdie.nl/EarlyBird_Nederland/index.php?id=42
- 6) Joan Reynell & R. M. C. Huntley. "New Scales for the Assessment of Language Development in Young Children", <http://ldx.sagepub.com/cgi/content/abstract/4/10/549>, *Journal of Learning Disabilities*, Vol. 4, No. 10, 549-557 (1971)
- 7) M.C.M. van Eldik, "Meten van taalbegrip en taalproductie": constructie, normering en validering van de Reynell Test voor taalbegrip en de Schlichting Test voor taalproductie", ISBN 90-71000-75-3
- 8) Zie <http://www.pearson-nl.com/producten/118-reynell-reynell-test-voor-taalbegrip.html>
- 9) M. Govers, "Wij misbegrijpen elkaar", maandblad Onze Taal januari 2009
- 10) K. Kroon, "Internationalisering niet goed voor onderwijs", TUDelta 2 december 1998
- 11) Zie schooljournaal Early Bird, http://www.earlybirdie.nl/file.php/132/Artikel%20Schooljournaal_EarlyBird.pdf

Meehelpen met sN?

Wie wil helpen de rijkdom van de Nederlandse taal te beschermen en onnodig Engels te bestrijden kan:

+ Donateur worden

Vanaf € 15,- per jaar kunt u donateur van de stichting worden. U ontvangt dan zo'n drie maal per jaar de Nieuwsbrief, bovendien maakt U daarmee de acties van sN ook financieel mogelijk.

+ Actief meedoen

- Meedoen aan de elektronische schrijfgroep;
- Meedoen aan (plaatselijke of landelijke) publieke acties;
- Plaatselijk of landelijk propaganda maken voor de stichting.

+ Producten kopen

- De woordenlijst "2400x liever Nederlands". Dit is de nieuwste aflevering. Hij helpt u onnodig Engels te vermijden. De lijst staat overigens ook op onze webstek. Het boekje kost € 5,00 inclusief toezending (2 ex. voor € 9,- en 3 ex. voor € 12,-).
- Kaarten van Eric Coolen (prijs ± 40 €ct):

- Plakkers met 'Sale is Frans voor Smerig' en "Izz dizz Nezzertlenzz?" en "Sale is uitverkoop van het Nederlands (€ 2,50 per vel van 14 plakkers, 2 vellen voor € 3,50 en 3 vellen voor € 4,50, incl. verzending).
- Vlugschrift voor toeristen in Amsterdam, Aj Amsterdam (in uitvoering)